

FOTO JOŽE SUHADOLNIK

Naš cestni rokavnjač

Dars Kako bi brez povečanja stroškov odpravili napake v predoru Karavanke ali preprečili nesreče

Vinjeta so se podražile! Nič novega, pričakovano, toda prepozno za odplačevanje vseh kreditov in stroškov Darsa. Dars omenja kot razlog vračilo kratkoročnih kreditov v času ministra Radovana Žerjave, ne pove pa, da ga v prihodnjih letih čakajo še velike investicije v predor Karavanke. Je to s številnimi aneksi in razpisni skrbno varovana skrivnost?

Vinjeta in gradnja avtocest

Da je Dars zelo slab pri prodaji vinjet, se lahko prepriča vsakdo, ki preveri, koliko turistov se poleti ustavi na naših postajališčih brez vinjete. Nismo center sveta in vsi v EU pač ne poznajo Darsove vinjete. Zdi se mi, da namerno slabo označijo, da je treba kupiti vinjete, in potem raje odmerjajo kazni. Če smo tranzitna država in hodijo turisti na Hrvaško, ni naša tržna niša rokovnjaštvo. Več bi izžili za lastno sezonsko dobro organizirano prodajo mrežo vinjet kot s pomanjkljivo in drago stalno zaposleno nadzorno službo, ki jo srečaš tudi na gozdnih cestah pri nabiranju gob in različnih rožic. Ponoči pa večina tranzita poteka popolnoma nenadzorovano – beri: brez vinjet.

Dars ni rokovnjač samo do tujcev. Če človek doživi avtomobilsko nesrečo, v kateri je bil vozilo popolnoma uničeno, avstrijski ASFINAG vinjeto brezplačno samoumevno zamenja na podlagi stare vinjete, brez dodatnih stroškov. In še pompej: »Zelimo vam srečno vožnjo!« Dars pa ob sklicevanju na uredbo ministrstva nikoli.

Če prav pomislim, bi glede preplačane cene gradnje avtocest lahko Dars označil za takjuna tisočletja na našem etničnem prostoru. Prepričan sem, da tudi v projektih, kot so Teš 6, NUK 2 in

NEK 2 skupaj ne bo »poniknilo« toliko denarja, kot je uspelo Darsu in pajdašem. Ali so za ta denar financirali pisane plakate za volivite, kupili jahte ali jih zabetonirali na črno v dokončane in nedokončane vikende, je že postranskega pomena. Dejstvo je, da bomo ta denar morali nekomu vrniti, in to z visokimi obrestmi. Še posebno visoke bodo obresti za reprogramirane dolgove, ker bomo najemali kredite za odplačevanje kreditov.

Predor Karavanke

V predoru Karavanke bo potekala nujna sanacija prežračevalnih naprav. Dvajset let smo verjeli Avstrijcem in njihovem odpiranju sedemnajstih (17) dimnih odprtin. Žal že potekajo priprave na gradnjo v tujini in brez udeležbe naših podjetij. Poleg tega načrtujejo samo dograditev 1200 metrov stropa v sredini, zamenjavo žaluzij na odvodnih odprtinah in vseh ventilatorjev. Še vedno bo samo en kanal namenjen odvodu dima (1K) in še vedno bo ob majhnem požaru slovenska stran voznega

Dars čakajo investicije v predor Karavanke. Je to s številnimi aneksi in razpisni skrbno varovana skrivnost?

profila zadimljena. Veliko pamejše bi bilo vgraditi reverzibilno 2K-prežračevanje, kar pomeni, da bi se v primeru požara lahko uporabil ves razpoložljiv prostor nad spuščeno stropo za odvod dima. Žaluzije, ki nikoli ne tesnijo popolnoma, pa bi lahko nadomestili s precej cenejšimi loputami. To pomeni, da bi nadgradnja v sistem 2K stala skoraj enako poleg tega, da bi imeli precej večjo

GOSTUJOČE PERO

Andrej Čufer

u. d. i. a, MBA

požarno varnost in bi dim odvedli tudi ob požaru gorečih tovornjakov.

Našo zamisel o prežračevanju 2K za Karavanke je leta 2006 na konferenci ITA v Ljubljani podprl in skupaj z menoj predstavil dr. Rune Brandt iz švicarskega podjetja HBI kot najboljšo rešitev za nadgradnjo stare cevi predora Karavanke. Zdaj nastopa v vlogi recenzenta avstrijskega projekta prežračevanja 1K in iz meni nepoznatih razlogov je svoje varnostne zahteve spustil na minimalne standarde avstrijske smernice (RVS). Karavanke zmotno primerjajo s krajšim Turstim predorom, ki je še dodatno ločen na dve požarni coni, saj ima tudi sredinski vertikalni odvod dima. Predor Karavanke je na dvojezičnem območju, kar še poveča tveganje pri reševanju in upravljanju v izrednih razmerah. To se je najbolj kruto pokazalo v požaru, ki se je zgodil med Italijo in Francijo pod Mt. Blancum.

Tega projektanta Avstrijci ne omenjajo v svoji študiji tveganja. Zaradi višinske razlike portalov in vremenskih razmer pa je treba upoštevati tudi to, da kar 90 odstotkov časa piha zrak iz Avstrije. Do zdaj je bil ob dimnih ali požarnih vajah naš vozni profil popolnoma zadimljen. To še dodatno ovira za hitro posredovanje poklicnih gasilcev z Jesenic, ki so najbliže, a dejansko ne bi smeli

vstopati v zadimljeno cev. Zato ni smiselno samo obnavljati sedanji večkrat preverjen slab prežračevalni sistem, ki že zdaj nikoli ni deloval.

Če za odvod dima uporabimo oba kanala (2K) nad stropom, tudi stara cev izpolnjuje evropsko direktivo, saj v tem primeru omogočimo dima prost izhod za vse udeležence v prometu. Tako lahko brez kazni evropske komisije tudi nekoliko podaljšamo rok gradnje druge cevi, ki bi jo morali sicer končati do leta 2019. Denarja ali ugodnih kreditov za gradnjo pa v Sloveniji ni mogoče pričakovati vsaj do takrat. Nadgradnja ventilacije 1K ali 2K je z vidika stroškov podobna, razen v primeru izvedbe več izrezov v strop in postavitev dodatnih dveh betoniranih dimnikov, kar pa ne bi bil tako velik strošek, da več kot dvakratna varnost ne bi upravičila te dodatne investicije.

Sicer pa tudi izbira vodstva Darsa ni nikoli preudarna in strokovna. Kako je lahko primeren nekdo, ki je dve podjetji zapovrstjo vodil v stečaj (Komuna projekt in Gradis v Mariboru)? Popolnoma prepričan sem, da mu bo to uspelo tudi tretjič.

Nesreče v odstavnih nišah

Vrstijo se tudi nesreče v odstavnih nišah predorov, takšne nesreče pa ogrožajo vse udeležence v prometu, ki jih lahko zažudi dim požara. Dars brez težave zapravi 163.000 evrov za kup rjavačje plo-

čevine, kar s »crash« testom ni bilo preizkušeno, čeprav je to popolnoma običajna praksa pri testiranju novih modelov vozil, varnostnih naprav, otroških sedežev, ki jih vsak mesec izvaja ADAC. Precej učinkovitejše absorberje kinetične energije bi bilo mogoče izdelati za le nekaj tisočakov, in to takoj, ko so se začele pojavljati nesreče. Zelo verjetni vzrok teh nesreč (če ne gre za samomore) je zaznavanje stranskih LED-označb kot navideznega horizonta. Ljudje smo z evolucijo razvili princip orientacije s pomočjo oči in srednjega ušesa. To poznamo tudi piloti, ki imajo zato v letalu poseben instrument, da s pomočjo gravitacije lahko letijo vodoravno tudi skozi megle. Podoben primer je knapovski »skok čez kožo«, ki prav tako pretenta naša čutila, kot se to zgodi v posebnih pogojih vožnje in osredotočenja skozi predor. LED-svetila s strobo-skopskim učinkom in »utripanjem v varnostni coni našega vida« ter čezerna osvetlitev odstavnih niš sta krivca za nesreče zaradi nenadnega zavoja v desno.

Minister, čigar podjetje je bilo podizvajalec Darsa in je v preteklih letih za zelo veliko denarja brisalo prah z najkakovostnejših švicarskih vremenskih postaj, nima potrebe, da bi se poučil, kako lahko za enako denarja zgradimo precej varnejšo ventilacijo v Karavanah ali preprečimo nesreče v odstavnih nišah. Od Darsa pa kot njihov bodoči poslovni partner po preteku mandata tudi ne more zahtevati preveč.

Morda smo res že popolnoma zavojena in prodana država in imamo samo še napačen jezik in himno.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

POVEZANE VSEBINE [...]
delo.si/mnenja

Odgovornost predsednika

Moč predsednika Republike Slovenije izhaja iz dejstva, da je izvoljen neposredno, kar mu po ustavi ne daje veliko institucionalne moči, ima pa zato lahko toliko več politične. Ta sloni na moralni držbi, etičnosti ravnanj in osebnosti poštenosti, ki vzbujata pravičnost.

Zoran Potič
o izboru senata
KPK

To so lastnosti, ki jih bodo morali izpolnjevati tudi novi člani senata komisije za preprečevanje korupcije (KPK) – izbira pa jih predsednik republike po zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije. Pri tem je zanimivo, da je bil zakon, ki je kljub vsem pomanjkljivostim, na katere je opozoril senat KPK v odstopu, sprejet ravno v obdobju, ko je bil zdajšnji predsednik

Če se politika ne bo aktivno odzivala na korupcijo, bodo množice znova zasedle ulice.

republike Borut Pahor še predsednik vlade. Resnici na ljubo je zakon sicer nastal pod okriljem ministrice iz vrst stranke Zares, ki ji ga je z velikimi mukami uspelo spraviti tudi skozi takratno koalicio in državni zbor.

Po posrečeni sestavi prvega senata KPK, ki ga je izbral še Danilo Türk, upajmo, da bo imel srečno roko pri naslednjih Gorana Klemenčiča, Roka Praprotnika in Lilijane Selinšek tudi Borut Pahor.

Predsednik republike bo potreboval ne le srečo, ampak tudi veliko mero preudarnosti, ker ni nikakršnih zagotovil, da se bodo na natečaj prijavi resnično pravi ljudje, ki so pripravljeni prenašati politične pritiske in medijsko blatenje, čemur je izpostavljen aktualni senat KPK. Ali, kot je v javnem pozivu zapisal Pahor, naj se javijo pogumne osebnosti brez bremen, »ki tudi v zahtevnih okoliščinah grede čez težke ovire in so sposobne prenašati vse vrste pritiskov in ki v svojih presojah in ravnanjih uporabljajo enaka merila za vse«.

Borut Pahor je nase prevzel tudi pomembno nalogo, da bo o nujnosti sprejetja 15 ukrepov, ki bi jih morala država nujno implementirati za zatrtje sistemske korupcije, ki razjeda slovensko družbo od lokalne ravni do najvišjih pozicij v javnem sektorju in gospodarstvu, prepričal tudi vlado in državni zbor. In to bo, kot se zdi, kljub deklarativni podpori večine političnih strank, še težja naloga kot imenovanje senata KPK.

Zdi se, da je predsednik republike dojel vso razsežnost nezadovoljstva javnosti zaradi korupcije in da bi lahko bil to moment, če se politika ne bi aktivno odzivala, ki bo znova poglgnal množice nezadovoljnih ljudi na ulice. Prišli smo do tiste točke, ko so potrebna dejanja in ne več le besedičenje. Med napovedmi in konkretnimi dejanji pa v slovenski politiki obstajata elementarni konflikt. Eden takšnih je bolj kot ne spregledana udeležba predsednika republike na strankarskem glasbenem festivalu, ki so mu ton dajali obsojenci v korupcijski aferi Patria. Četudi so obsojeni »zglolj« na prvi stopnji in sodbe še niso pravnomočne, predsedniško dejanje ni bilo najboljše sporočilo. Slovenska politika ima sploh težave s postavljanjem meja, ko je treba zahtevati ničelno toleranco do korupcije. Za začetek bi jo lahko uveljavili pri prvostopenjskih obsojelih.

Ker predsednik republike nima veliko moči, njegova ravnanja in odločitve toliko bolj štejejo, zato ponovimo – pri izboru senata KPK mu želimo ne le sreče, ampak tudi dobre odločitve. Da se snežna kepa, ki se je spozila na področju pregona korupcije, ne bi razbila na politično kalkulantskih čerch.

Kovač prodaja klešče!

Država namerava letos s prodajo svojih nepremičnin zaslužiti 226,42 milijona evrov. Med ponujenimi je tudi šest gradov in grajsko posestvo brez gradu, ki bi h gornjemu izkupičku primaknili skoraj 3,44 milijona. Z lanskega na letošnje leto je država izhodilne cene gradov, ki so napredaj, znižala celo do devetkrat. Ni boljšega dokaza za to, da so ji celo tisti gradovi, ki jih je pred skoraj dvema desetletjem podražila (brez odškodnine vzela občinam in razglasila za spomenike državnega pomena), brene in nadloga. Ne le, da jih ne zmore vzdrževati ali kaj šele obnavljati; v resnici sploh ne ve, kaj bi z njimi. Nekajletne izkušnje, da pod pogoji, ki jih postavlja, gradov noče nihče kupiti, niso zbudile niti enega iskanka kakšne nove formule za preživetje teh najpomembnejših (če so vredni razglasitve za spomenike državnega pomena!) arhitekturnih pomnikov zgodovine.

Franc Milošič
o razprodaji
gradov

Kakšen bo izkupiček, niti ni pomembno, saj država prihodnje leto ne bo nič bolj zdrava in nič bogatejša.

Uspela prodaja samo ene graščine v zadnjih letih, in to najmanjši med vsemi, pa državnih spomenikov ne more rešiti nadaljnega hitrega propadanja. Razen nekaj splošnih načel niti v novem nacionalnem kulturnem programu tem ni posvečena kakšna posebna pozornost, kaj šele razumna ali inovativna rešitev. Prenašanje posamičnih gradov nazaj na občine pa je ena od hušjih državnih perversnosti, saj je gradove odvzela brez vsakega pogoja, zdaj jih vrača pod strogimi in obvezujočimi pogoji. Pa še to je le manevar za gledalce. Če naj bodo v gradovih kakšne javne vsebine, ki se spet plačujejo iz občinskih in državnega proračuna, je to najboljše zagotovilo, da se tudi v prihodnjih letih s temi gradovi ne bo kaj bistvenega zgodilo. Država jih nameče prenaša prav zato, ker nima denarja, v občinskih blagajnah pa denarja tudi ni.

Država je postala tisti kovač, ki svojo kovačijo rešuje s prodajo klešč in kladiva že letos, peč in meh pa bo prodal prihodnje leto – a je še vedno prepričan, da bo tako elegantno rešil svojo kovačijo in ji zagotovil dolgo in uspešno prihodnost. Med državnimi nepremičninami, letos pripravljenimi za prodajo, je skoraj 577 hektarov zazidljivih in zazidanih površin, in če bi se uspelo državi znebiti tega delčka svoje naravne kože, bi dobila v žep 26 milijonov evrov. Naj vas ne zmrazi: po 4,5 evra za vsak kvadratni meter gradbeno uporabne državne površine dokazuje le, kako nizko je padla tržna vrednost naše dežele. Tržna cena pa je v kapitalizmu menda edina, ki kaj velja. Država želi na teh istih zemljiščih prodati kar 299.630 kvadratnih metrov stavb, stanovanj, delov stavb, gradov in ruševin – v povprečju po 667 evrov za kvadratni meter.

Kakšen bo dejanski izkupiček od prodaje, zdaj niti ni pomembno. Ker je že vnaprej jasno, da tudi pri zelenem ali še povešanem zaslužku država prihodnje leto ne bo nič bolj zdrava in nič bogatejša. Le manjša in revnejša za kakšen skoraj podojarjeni državni spomenik in bolj krasava za iztrgane zazidljive in zazidane dele njene kože ...

PISMA BRALCEV IN ODMEVI PISMA@DELO.SI

Davčna niša

Naša vlada je zelo domiselna in inovativna predvsem na področju pobiranja novih ter vse višjih davkov. Pa vendar ji je pri nepremičninskem davku malo spodletelo. Ni ji uspelo obdružiti vseh utic, čebelnjakov, drvornic in kapelic.

Tako je nastala v državnem proračunu manjša, a ne nepamembna luknja, ki pa jo bo treba zakrpati z nekim novim davkom.

Če bi premierki, njenemu finančnemu ministru in drugim davčnim »inovatorjem« zmanjkalo idej (o čemer sicer dvomim), jim ponujam še eno, s katero bi po moji oceni lahko nabrali kar nekaj denarja za razne Factor banke, Probanke, plačna nesozamerja v javnem sektorju, izbrisane in podobne »projekte«.

Obdružite kolešarje! Zakaj? Kolesarji ne trošimo ne bencina, ne nafte, ne plina – torej ne prispevamo v državni proračun niti trošarine niti DDV. Kolesarji uživamo zelo malo alkoholnih pijač, živimo zdravo in ne kadimo – spet izpad trošarine in DDV. Pijemo v glavnem vodo, ki pa (za zdaj) ni obdavčena. Živimo v povprečju dlje in s tem dodatno

obremenjujemo pokojninsko blagajno. Za uporabo infrastrukture (ceste – asfaltirane in makadamske, mostovi, parkirišča) ne plačujemo nikakršnega nadomestila. Za vožnjo s kolesom (za zdaj) ni potrebno voziščno dovoljenje, torej je izpad pri taksah, šolah vožnje, tiskovinah, zdravniških pregledih, izpitnih komisijah ...

Verjamem, da bosta premierka in njen finančni minister zaznala to pomembno »davčno nišo«, če ne že kar »oazo«, in predlagala parlamentu (seveda po predhodni uskladitvi z Erjavcem, Virantom in Lukšičem) naslednje ukrepe:

1. Obvezna registracija vseh koles in s tem v zvezi pobiranje cestnih taks ter obvezno zavarovanje tovornih vozil (dvokolesa, trokolesa, priklopniki). To smo poznali pri nas že v zgodnjem socializmu (okrog leta 1950), ko so bila vsa kolesa pod sedežem opremljena s simpatičnimi ovalnimi registracijskimi tablicami.

2. Obvezni tehnični pregledi koles (zavore, luči, pnevmatike, sedeži, krmilni mehanizmi, vzmetenje) pri pooblaščenih koncesionarjih.

3. Obvezno opravljanje voziščnih izpitov za vse kolesarje. V ta namen se ustanovi v vsaki upravni enoti posebna državna šola in v njej se zaposlijo državni uslužbenci, ki so morda drugeje odveč, denimo cariniki, upravni, bančni in podobni profili.

4. Ustanovi se posebna Državna agencija za varnost kolesarjev v cestnem prometu. Tu bi se zaposlili visoko strokovni kadri s področja prometa, ki jih drugeje trenutno ne potrebujemo (na primer piloti Falcona, kapitani čezoceanskih ladij).

5. Uvedejo se vinjete za vožnjo s kolesi po kolesarskih stezah (naj tudi kolesarji plačujejo samo njim namenjene prometne površine, tako kot morajo to vozniki motornih vozil za vožnjo po avtocesti). Pri izdelavi, izdaji in kontroli vinjet je spet možnost zaposlitve precejšnjega števila delavcev in funkcionarjev iz drugih sektorjev državne uprave. V nasprotnem primeru pa zaposlilo nove.

Če bi se nabralo še vedno premalo denarja, je možno sistem razširiti še na področje konjskih vpreg, otroških vozičkov, samotenznikov, samokolnic, skirojev ...

Upam, da bosta premierka in finančni minister prisluhnla tem idejam – mišljene so zelo resno! **FRANC PUSTOSLEMŠEK** Spodnji trg 17, Gornji Grad

Pot v pekel

Rekla bi, da smo v tej državi že kar pošteno zakoračili po njej. Sicer si morda še vedno nekateri dopovedujejo, da smo na poti v nebesa, vendar pa je dokaz za mojo trditve pregovor, da je pot v pekel tlakovana z dobrimi nameni. Tisti, ki nam in sebi dopovedujejo, da smo na poti v nebesa, pa sta parlament in vlada. Saj imata vendar tako zelo dobre namene.

Vlada in parlament delata s polno paro, toda zdi se, da bi bilo včasih bolje, da ne bi delala nič. Spet moram reči par stvari o nepotrebnih regulacijah, ki polni žepo izbranim lobistom in uradnikom, državljanom pa nalaga nove in nove obveznosti. Slišim, da so regulirali prodajo vsakega litra vina pri vsaki zidnici. Zdaj bodo nadzorovali in popisali vsako poleno, ki si ga bo kdo pripeljal iz gozda. Potem se bodo menda za davek od tega polena skregala tri ministrstva, za kmetijstvo, energetiko in

prostor oziroma infrastrukturo, pa še ena občina za povrh. Treba bo imeti energetske izkaznice za vsako kurjo štalo. In čar te izkaznice bo menda v tem, da bo zadeva v vsakem primeru obdavčena. Če ne bo varčna, pač zaradi tega, če bo varčna, pa zato, ker bo vredna več.

Poslanci, zbudite se in končno začnite zakone poenostavljati in državljanom nehajte po nepotrebnem komplicirati in dražiti življenje. Pot, po kateri nas vodite, je namreč pot v pekel.

ALENKA VICELJO

Obala 93, Portorož

Tudi ta je res dobra!

Predsednik državnega zbora Janko Veber, SD, mirno pravi: »Prihodnje leto ne bi spreminjal proporcionalnega volilnega sistema,« berem v Delu lani, 24. decembra.

Predsednik republike Borut Pahor, tudi SD, pa v Delu lani, 26. oktobra, pravi, da bi rad prekinil »leden dobo v politiki« s tem, da bi po 20 letih le prišlo do sprememb volilne zakonodaje. Upam, da bo predsedniku republike uspelo, mogoče še kdo? **FRANC MIHIČ** Kosovelova 2 a, Ribnica